

Indberetning nr. 16/2022

Oppositionen opnår 20 mandater i en ny meningsmåling om valg til Lagtinget

Koalitionen står i en ny meningsmåling, foretaget af Spyr.fo den 24. august, til at miste sit flertal, såfremt der var valg i dag. Samme tendens ses i tidligere meningsmålinger. Meningsmålingen viser, at koalitionen vil opnå 13 mandater mod 20 mandater til oppositionspartierne. Javnaðarflokkurin, som vil være den store vinder, såfremt der var valg i dag, vil ifølge målingen opnå 30 pct. af stemmerne, svarende til 10 mandater, mod 7 ved lagtingsvalget i 2019. Fólkaflokkurin er fortsat den store taber med en tilbagegang på 8,4 pct.enheder. Det er således ikke lykkedes partiets nye formand Christian Andreasen at genvinde tilliden blandt vælgerne. På spørgsmålet om, hvem der skal være kommende lagmand, peger flest på den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen (Javnaðarflokkurin). Meningsmålingen viser også, at de nye landsstyremedlemmer klarer sig bedre end deres forgængere.

Første behandling af forslag om overtagelse af Epidemioområdet

Lagtinget førstebehandlede den 8. september 2022 koalitionen forslag om overtagelse af epidemiområdet, der i dag høre under landslægeembedet. Baggrunden for forslaget er et ønske om at få overtaget lovgivende og udøvende magt på området. Det følger bl.a. af lovbemærkningerne, at det er vigtigt at kunne træffe afgørelser hurtigt og tæt på, når en epidemi hærger. Samtlige partier bakker op om overtagelsen, der forventes at ske pr. 1. maj 2023.

Under debatten bragte bl.a. Tjóðveldi et ønske op om overtagelse af hele landslægeembedet, hvilket der på nuværende tidspunkt ikke er flertal for. Landsstyremand for sundhedsanliggender, Kaj Leo Holm Johannsen (Sambandsflokkurin), tog til sidst ordet, hvor han bl.a. roste det gode samarbejde med landslægen og andre instanser under corona-pandemien. Dog påpegede han, at man tidligt i forløbet indså betydningen af at få overtaget kompetencen på epidemiområdet. Vedrørende overtagelse af landslægeembedet sagde Kaj Leo Holm Johannsen, at der muligvis er udfordringer med autorisationer mv., men han afviste ikke en overtagelse på et senere tidspunkt. Kaj Leo Holm Johannsen roste endvidere det gode samarbejde, som der har været mellem færøske og danske myndigheder i forbindelse med udfærdigelse af forslag om overtagelse. Forslaget blev efterfølgende sendt i Udlandsudvalget til videre behandling.

Fiskeriforhandlinger med Rusland

Færøerne har gennem årtier indgået fiskeriaftaler med Rusland og nuværende aftale, som er en såkaldt ombytningsaftale, hvor Færøerne afgiver fiskerettigheder til Rusland mod tilsvarende at få andre fiskerettigheder fra Rusland, udløber den 31. december 2022. Efter Ruslands invasion i Ukraine har det politisk været diskuteret, hvorvidt Færøerne bør genforhandle aftalen med Rusland. Landsstyremand for fiskerianliggender Árni Skaale oplyser, at nye forhandlinger og aftaler med Rusland ikke vil være i strid med sanktionslovgivningen (se Indberetning nr. 10/2022), der netop fastsætter, at der ikke skal iværksættes tiltag, der vil skade bl.a. fiskerisamarbejde med andre lande, og på denne baggrund mener Árni Skaale, at man faktisk har pligt til at indgå nye forhandlinger med Rusland.

Partiformænd diskuterer fremtidigt samarbejde med Rusland

Den 6. september 2022 mødtes samtlige partiformænd med lagmanden Bárður á Steig Nielsen for at diskutere de tiltag, som er iværksat efter Ruslands invasion i Ukraine, samt evt. fremtidigt samarbejde med Rusland. Den 7. september 2022 gæstede partiformændene og lagmanden KVF (Færøernes Radio og TV) til en diskussion om samme emne. Selv om der synes at være uenighed om, hvordan situationen skal tackles, så er der dog enighed om, at det har stor betydning, at Færøerne taler med én

stemme udadtil i forhold til situationen i Ukraine. Nogle formænd efterlyste beregninger på den økonomiske betydning, som fiskeriaftalerne med Rusland har, inden stillingtagen til evt. forsat samarbejde, hvilket landsstyremænd for fiskerianligger Árne Skaale, har afvist at give indsigt i, da disse tal skal indgå i kommende forhandlinger. Den danske forsker og ekspert i global sikkerhed Flemming Splidsboel Hansen oplyser den 13. september 2022 i et indslag i KVF, at Færøernes forventede fiskeriforhandlinger med Rusland kan sætte Færøerne i et dårligt lys, der måske kan munde ud i økonomiske konsekvenser for Færøerne. Fiskeriforhandlingerne sker samtidig med, at man i EU overvejer nye sanktionspakker mod Rusland.

Effekten af de nuværende tiltag mod Rusland

Som omtalt i Indberetning 10/2022 omfatter den færøske sanktionslovgivning mod Rusland ikke russiske fiskeskibe men alene russiske fragtskibe. Derfor er det forsat muligt for russiske fiskeskibe at anløbe færøske havne for at lodse fisk over i fragtskibe, der sejler under et andet lands flag, hvorefter fisken eksporteres ud af landet. VØRN (den færøske fiskeriinspektion) oplyser, at der heller ikke inden invasionen i Ukraine var mange russiske fragtskibe i færøske havne, hvilket de politiske myndigheder blev gjort opmærksomme på i forbindelse med udarbejdelse af sanktionsloven. Man kan derfor sætte spørgsmålstegn ved, hvor stor effekt den vedtagne sanktionslovgivning reelt har. Landsstyrmænd for udenrigsanligger Jenis av Rana oplyser, at det var Lagtinget, der besluttede, at russiske fiskeskibe skulle være undtaget sanktionerne, og han påpeger samtidigt, at Færøerne påtager sig et ansvar i forbindelse med situationen i Ukraine ved bl.a. at modtage ukrainske flygtninge.

Færøernes Økonomiske Råd (Rådet) har afgivet sin efterårsberetning

Den færøske økonomi er forsat i fremgang. Rådet vurderer, sammen med Færøernes Statistik, væksten i nominel BNP for 2021 til at være 7,3 pct. For 2022 og 2023 skønnes væksten til henholdsvis 11,2 pct. og 2,6 pct. Rådet oplyser, at der er et rekordhøjt antal lønmodtagere på Færøerne, og eksporten til udlandet giver forsat overskud.

Rådet skønner et underskud i landskassen for 2022 på 216 mio. kr. Det er forsat Rådets vurdering, at der i en situation med gode konjunkturer, næsten ingen arbejdsløshed og stor indtægtsvækst bør være overskud på de offentlige finanser i 2022 og 2023. Rådet vurderer manglen på arbejdskraft som værende den største udfordring, og Rådet kommer med følgende anbefalinger til det politiske system:

- Afskaffe det særlige skattefradrag for færinger, der arbejder i udlandet, hvorved denne befolkningsgruppe får større incitament til at komme hjem til Færøerne for at arbejde.
- Forslaget om at give forældre økonomisk kompensation for at passe deres børn hjemme, bør ikke vedtages, da det vil øge manglen på arbejdskraft yderligere.

Engelsk forklaring til rapportens grafer og bilag fremgår af side 70-73 i rapporten, som kan læses [her](#).

Stigning i elpriser

SEV (Elselskab) oplyser, at prisen for el vil stige i 2022, men man forventer ikke samme store stigning, som ses i andre lande. Stigningen forventes at blive 20-30 øre pr. kWh inkl. moms. Siden Ruslands invasion i Ukraine er benzinprisen steget med 18,5 pct. og fyringsolien med 33,8 pct. Det politiske system har, modsat i Danmark, ikke opfordret til energibesparende tiltag.

Kvote på slagtning af delfiner

Som det fremgik af Indberetning nr. 11/2021, blev der den 12. september 2021 slagtet 1.428 springere (delfinart) på Færøerne. Fangsten, som medførte stor debat, betød bl.a., at landsstyret senere besluttede at evaluere lovgivningen, som regulerer fangsten af delfiner (Indberetning 12/2021). Den nye lovgivning, som medfører, at der maksimalt kan slagtes 500 delfiner om året, trådte i kraft den 1. september 2022.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen